

SZKOŁA GŁÓWNA GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO W WARSZAWIE
INSTYTUT ZARZĄDZANIA

Warszawa 10.03.2021 r.

Prof. dr hab. inż. Joanna Paliszkiewicz
Instytut Zarządzania
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Recenzja

rozprawy doktorskiej magister inżynier Barbary Urszuli Buraczyńskiej pt.:
„Elastyczność w funkcjonowaniu przedsiębiorstw handlowych w sektorze e-commerce”

Podstawą opracowania recenzji jest pismo z dnia 18.02.2021 r. Dziekana Wydziału Inżynierii Zarządzania, Politechniki Białostockiej dr hab. inż. Katarzyny Halickiej, prof. PB powierzającej mi sporządzenie recenzji rozprawy doktorskiej Pani mgr. Barbary Urszuli Buraczyńskiej.

Uzasadnienie podjęcia tematu

Problem badawczy podjęty przez Autorkę jest bardzo interesujący i ważny, zarówno z naukowego jak i praktycznego punktu widzenia. Tematyka elastyczności w funkcjonowaniu przedsiębiorstw handlowych w sektorze e-commerce jest bardzo aktualna, szczególnie w obliczu wyzwań stawianych przez współczesne czasy. Turbulentne otoczenie, w którym obecnie funkcjonują przedsiębiorstwa, nadal wymusza celowe kształtowanie elastyczności w wielu wymiarach działalności. Koncepcja badawcza przyjęta w pracy uwzględnia eksplorację działań determinujących stan elastyczności w przedsiębiorstwach z branży e-commerce oraz analizę procesów typowych dla tych przedsiębiorstw. Pozwala to na identyfikację rodzajów

elastyczności i ich miar. Przedsiębiorstwa, które chcą być konkurencyjne i osiągnąć sukces na rynku powinny zdawać sobie sprawę z roli elastyczności i dążyć do optymalizacji procesów z tym związanych. Autorka zidentyfikowała następujące luki badawcze, uzasadniające podjęcie badań w tym zakresie:

1. W literaturze nie scharakteryzowano pojęcia elastyczności przedsiębiorstwa e-commerce i nie określono rodzajów elastyczności istotnych z punktu widzenia tych przedsiębiorstw.
2. Brakuje naukowych opracowań metodyki pomiaru elastyczności specyficznej dla przedsiębiorstw e-commerce i nie przeprowadzono diagnozy stanu elastyczności tych przedsiębiorstw.
3. Nie zbadano, jaki wpływ na funkcjonowanie przedsiębiorstw e-commerce ma elastyczność. Nie ma też objaśnionych zależności pomiędzy elastycznością przedsiębiorstwa e-commerce a cechami związanymi z jego sukcesem rynkowym.
4. W literaturze nie ma modelu, który pokazywałby logiczny związek elastyczności przedsiębiorstwa e-commerce z kluczowymi sferami jego działalności.
5. Brakuje praktycznych wskazówek dotyczących zarządzania elastycznością przedsiębiorstwa e-commerce

Współczesny rynek jest bardzo wymagający, dlatego prowadzenie badań z zakresu elastyczności w funkcjonowaniu przedsiębiorstw handlowych może wnieść wkład w zrozumienie tej koncepcji i udoskonalenie jej.

Biorąc powyższe pod uwagę można stwierdzić, że dobór tematu pracy doktorskiej jest w pełni uzasadniony. Autorka właściwie uzasadniła podjęcie tego rodzaju badań. Badania literaturowe i empiryczne przeprowadzone w pracy ukierunkowane na elastyczność w funkcjonowaniu przedsiębiorstw handlowych w sektorze e-commerce bardzo aktualne.

Recenzowana rozprawa doktorska posiada charakter bardzo dobrze opracowanej monografii – w oparciu o rzetelnie opisany przegląd literatury i przeprowadzone badania empiryczne.

Cele i hipotezy pracy doktorskiej

Cele badawcze przyjęte w pracy to:

1. Konceptualizacja pojęcia elastyczności oraz rodzajów elastyczności w odniesieniu do przedsiębiorstwa e-commerce.
2. Opracowanie sposobu pomiaru elastyczności w przedsiębiorstwach e-commerce.

3. Diagnoza stanu elastyczności przedsiębiorstw e-commerce.
4. Identyfikacja rodzajów elastyczności istotnych w działalności przedsiębiorstw e-commerce.
5. Ocena wpływu elastyczności na cechy przedsiębiorstwa związane z jego sukcesem rynkowym.
6. Identyfikacja czynników wpływających na elastyczność przedsiębiorstw działających w sektorze e-commerce.
7. Określenie modelu relacji przyczynowo skutkowych pomiędzy elastycznością przedsiębiorstw e-commerce a czynnikami ją kształtującymi oraz efektami działania tych podmiotów.
8. Sformułowanie wytycznych i wskazówek uelastyczniania przedsiębiorstw e-commerce.

W pracy nie przedstawiono celu głównego, przedstawiono natomiast cele szczegółowe, które sformułowane zostały w sposób poprawny i nie budzą zastrzeżeń.

Autorka sformułowała w pracy następujące hipotezy badawcze:

Hipoteza 1: W przedsiębiorstwie e-commerce największe znaczenie mają dwa rodzaje elastyczności – elastyczność asortymentu oraz elastyczność cen i marż.

Hipoteza 2: Stan elastyczności przedsiębiorstwa e-commerce wpływa na cechy świadczące o jego sukcesie rynkowym, przede wszystkim zaś na wizerunek w sieci oraz poziom obsługi klientów.

Hipotezy zostały sformułowane poprawnie.

Praca posiada dwie warstwy: teoretyczną i empiryczną, które wzajemnie się uzupełniają i umożliwiają realizację postawionych celów oraz weryfikację hipotez.

Metody badawcze

W dysertacji przedstawiono przegląd literatury oraz wyniki badań empirycznych. Badania przeprowadzono w 2018 roku. Do identyfikacji rodzajów elastyczności występujących w przedsiębiorstwie e-commerce została wybrana metoda wielokrotnego studium przypadku. W pracy opisano sześć studiów przypadków. Dobór przedsiębiorstw był celowy. W badaniach wykorzystano następujące techniki zbierania informacji:

- wywiad pogłębiony ustrukturyzowany z osobą lub osobami pełniącymi funkcje kierownicze w e-sklepie;
- analiza dokumentacji udostępnionej przez e-sklep;
- analiza informacji uzyskanych z witryny internetowej sklepu
- analiza danych z KRS i innych publikowanych źródeł;
- analiza publikowanych rankingów e-sklepów, danych z serwisów oceniających e-sklepy internetowe oraz informacji z serwisów społecznościowych.

Na podstawie studiów przypadków opracowany został kwestionariusz badawczy, który uwzględniał wybrane zidentyfikowane rodzaje elastyczności i ich mierniki, prawdopodobne czynniki wpływające na elastyczność oraz potencjalne cechy związane z sukcesem rynkowym, na które wpływa elastyczność. Głównym celem badań kwestionariuszowych była diagnoza elastyczności przedsiębiorstw e-commerce w Polsce. Kwestionariusz internetowy został wypełniony przez 213 respondentów reprezentujących różne przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż w Internecie.

Wybór metod badawczych można uznać za poprawny, wynikający z natury problemu badawczego i postawionych celów.

Ocena pracy pod względem merytorycznym

Treść rozprawy zajmuje 368 stron (wraz z załącznikami i streszczeniem). Tytuł pracy jest adekwatny do treści. Układ pracy jest prawidłowy. Praca składa się z czterech rozdziałów, wprowadzenia i podsumowania oraz literatury, spisu tabel, spisu rysunków i załączników. W pracy można wyróżnić dwie części. Część pierwsza obejmuje dwa pierwsze rozdziały pracy, zawierające podstawy teoretyczne. Część druga pracy to rozdziały: trzeci i czwarty, zawierające badania empiryczne weryfikujące postawione hipotezy badawcze.

We wstępie przedstawiono uzasadnienie podjęcia tematu, cele pracy, hipotezy badawcze oraz opisano metody badawcze i układ pracy. Wstęp do pracy obejmuje pięć stron.

Rozdział pierwszy pt.: *"Elastyczność w przedsiębiorstwie,,* obejmuje 80 stron tekstu. W tym rozdziale przedstawiono spojrzenie różnych autorów na elastyczność i jej rolę w przedsiębiorstwie. Następnie, opisano wymiary i modele elastyczności, a w kolejnym punkcie przedstawiono wybrane badania elastyczności w przedsiębiorstwie. W tym rozdziale scharakteryzowano również poprawę elastyczności oraz elastyczność przedsiębiorstw

handlowych. Celem rozdziału pierwszego było usystematyzowanie wiedzy na temat elastyczności i pokazanie jej roli w przedsiębiorstwie, jak również wskazanie ogólnych ram problematyki elastyczności w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa e-commerce. W celu zachowania przejrzystości wywodu zaprezentowano 22 rysunki i 15 tabel. Rozdział pierwszy pracy oceniam pozytywnie. Cechuje go logika i przejrzystość wywodów.

W rozdziale drugim pt.: „*Przedsiębiorstwo e-commerce*” opisano specyfikę przedsiębiorstw handlowych. Następnie przedstawiono specyfikę działalności e-commerce i jej rozwój. W kolejnym punkcie scharakteryzowane przedsiębiorstwa e-commerce. Celem tego rozdziału było zidentyfikowanie tych obszarów funkcjonowania przedsiębiorstwa, w których mogą występować kluczowe dla niego rodzaje elastyczności (opisane później w studium przypadków). Rozdział ten obejmuje 54 strony. Autorka zamieściła w nim 13 tabel oraz 15 rysunków. Rozdział drugi oceniam pozytywnie.

Rozdział trzeci pt.: „*Badania pogłębione elastyczności przedsiębiorstw e-commerce*” obejmuje 110 stron. W tym rozdziale przedstawiono cel, metodykę i przebieg zrealizowanych badań, a następnie uzasadniono dobór obiektów badań. W kolejnych podrozdziałach opisano sześć studiów przypadków. Studia przypadków zawierają: podstawową charakterystykę przedsiębiorstwa, kształtowanie oferty, sposób zaopatrywania sklepu i współpracę z dostawcami, politykę cenową, politykę obsługi klienta, procedurę realizacji zamówień, działania związane z logistyką, magazynowaniem i zarządzaniem zapasami, zarządzanie zasobami ludzkimi, wykorzystanie rozwiązań technologicznych, zarządzanie finansami i wykorzystanie narzędzi marketingowych. Głównym celem każdego studium była identyfikacja rodzajów elastyczności występujących w przedsiębiorstwie połączona ze wskazaniem ich uwarunkowań i powiązań z jego sukcesem rynkowym. W tym rozdziale przedstawiono systematykę rodzajów elastyczności przedsiębiorstw e-commerce wraz z propozycjami właściwych mierników. Opisano znaczenie zidentyfikowanych rodzajów elastyczności dla funkcjonowania przedsiębiorstw, wskazano czynniki wpływające na jej stan oraz podano przykładowe działania uelastyczniające w zakresie różnych aspektów funkcjonowania przedsiębiorstw. Rozdział uzupełniono 8 tabelami. Rozdział ten jest napisany w sposób rzetelny, wyczerpujący i oceniam go pozytywnie.

Rozdział czwarty pt.: „*Elastyczność przedsiębiorstw e-commerce według wyników badania kwestionariuszowego*” obejmuje 70 stron. Na początku opisano w nim cele i metodykę badania kwestionariuszowego, obiekt badań oraz opisano przebieg badań. Następnie scharakteryzowano stan elastyczności w przedsiębiorstwie e-commerce na podstawie samooceny respondentów oraz z wykorzystaniem mierników poszczególnych rodzajów elastyczności. W kolejnej części przedstawiono korelacje elastyczności z cechami związanymi z sukcesem rynkowym przedsiębiorstwa. W kolejnym punkcie opisano czynniki wpływające na stan elastyczności w przedsiębiorstwie. Przedstawione korelacje posłużyły do stworzenia modelu układu zależności przyczynowo - skutkowych elastyczności kluczowych w przedsiębiorstwie e-commerce. Na podstawie wyników badań kwestionariuszowych i przeprowadzonych studiów przypadków opracowano również menedżerski model zarządzania elastycznością przedsiębiorstwa e-commerce oraz rekomendacje dla kadry zarządzającej, które mogą zostać wykorzystane w praktyce biznesowej. Badania kwestionariuszowe pozwoliły na weryfikację postawionych hipotez. Opracowanie uzupełnione zostało 35 rysunkami oraz 31 tabelami. Treść tego rozdziału została opracowana w sposób wyczerpujący i nie budzi zastrzeżeń.

Rozprawa kończy się podsumowaniem o objętości 6 stron obejmującym opis rozwiązania problemu badawczego oraz wyników dociekań i badań empirycznych. Przedstawione w rozdziałach empirycznych wyniki pozwoliły na weryfikację hipotez badawczych postawionych w pracy. Hipotezy 1 i 2 zostały potwierdzone. W pracy przedstawiono ograniczenia badania i wskazano kierunki przyszłych badań. Podsumowanie jest dobrze opracowane.

Pracę zamyka literatura, spis tabel, spis rysunków i załączniki.

Uwagi o charakterze dyskusyjnym

Uwagi o charakterze dyskusyjnym wymagające ustosunkowania się Doktorantki zawarto w treści recenzji w formie pytań.

Pytanie 1

Jakie są najczęstsze przyczyny upadku sklepów internetowych?

Pytanie 2

Jakie są ograniczenia przeprowadzonych badań?

Pytanie 3

Jak budować zaufanie do sklepów internetowych? Proszę o przedstawienie rekomendacji w tym zakresie, które mogłaby Pani przedstawić kadrze zarządzającej.

Pytanie 4

Proszę o przedstawienie propozycji przyszłych badań wynikających z przedstawionego przeglądu literatury i Pani badań.

Pytanie 5

Proszę o wskazanie głównych problemów związanych z cyberbezpieczeństwem w branży e-commerce.

Podstawy teoretyczne pracy

Praca została oparta na prawidłowych podstawach teoretycznych. Autorka odwołuje się do 184 opracowań (artykułów, publikacji zwartych). Literatura jest aktualna, prawidłowo wykorzystana. Autorka głównie oparła się na literaturze polskiej (ok. 22% z zacytowanych publikacji jest w j. angielskim). Dobór literatury umożliwił realizację celów pracy i uznaję go za właściwy.

Ocena pracy

1. Praca spełnia wymagania stawiane pracom doktorskim - jest poprawna pod względem formalnym i merytorycznym.
2. Podjęty przez Doktorantkę temat charakteryzuje się wysokim stopniem aktualności
3. Cele pracy i hipotezy zostały prawidłowo sformułowane a następnie zrealizowane.
4. Praca napisana jest precyzyjnym językiem.

5. Wnioski wynikają z rozważań teoretycznych i przeprowadzonych badań empirycznych i charakteryzują się przydatnością naukową i praktyczną.
6. Wykorzystane metody badawcze są właściwe dobrane i umożliwiły osiągnięcie celów i weryfikację hipotez postawionych przez Autorkę.
7. Praca dowodzi posiadania przez Doktorantkę dobrego warsztatu badawczego oraz wysokiego poziomu wiedzy praktycznej (z zakresu zarządzania) do prowadzenia dalszych badań naukowych w tym obszarze.

Wniosek końcowy

Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzam, że przedstawiona do recenzji praca doktorska magister Barbary Urszuli Buraczyńskiej pt.: „*Elastyczność w funkcjonowaniu przedsiębiorstw handlowych w sektorze e-commerce*” spełnia wymagania stawiane pracom doktorskim, zawarte w Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Przedstawiona praca może być podstawą do ubiegania się o nadanie stopnia naukowego doktora, zatem wnoszę o jej dopuszczenie do publicznej obrony w Dyscyplinie Naukowej Nauki o Zarządzaniu i Jakości na Wydziale Inżynierii Zarządzania, Politechniki Białostockiej i wnioskuję o wyróżnienie pracy.

Joanna Palinkiewicz